

COVID-19 Salgınının Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddeti, Kadın Sünnetini ve Çocuk Yaşta Evliliği Sona Erdirme Çabaları ile Aile Planlaması Üzerindeki Etkisi

Salgın, UNFPA tarafından taahhüt edilen Dönüştürücü Sonuçların elde edilmesini tehdit etmektedir

Avenir Health, Johns Hopkins Üniversitesi (ABD) ve Victoria Üniversitesi (Avustralya) katkılarıyla UNFPA tarafından hazırlanmıştır

UNFPA, Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarına ulaşmak için hedef olarak belirlenen 2030 yılına kadar dünyayı geliştirecek üç sonuç elde etmeyi hedeflemektedir. Hedeflenen bu sonuçlar: Aile planlaması ihtiyacının karşılanması, kadın sünneti, çocuk yaşta evlilik gibi zararlı uygulamalar dahil olmak üzere toplumsal cinsiyete dayalı şiddetin sonlandırılması ve tüm önlenebilir anne ölümlerinin sona erdirilmesidir. Bu ara dönem teknik bilgi notu; COVID-19 salgınının bu hedefleri elde etmeye yönelik kaydedilen ilerlemeyi ciddi ölçüde sekteye uğratabileceğini gösteren analizler içermektedir.

Temel hususlar

COVID-19'un aile planlaması ihtiyacının karşılanması üzerindeki etkisi

- **COVID-19, aile planlaması ihtiyaçlarının karşılanmasını hâlihazırda şu açılardan sekteye uğratmaktadır:**
  - **COVID-19 salgınına müdahale ile meşgul olan sağlık personeli hizmet sağlamak için yeterli zamana veya mevcut hizmetleri güvenli bir şekilde verebilmek için kişisel koruyucu ekipmana sahip olmayabilir.**
  - **Pek çok yerdeki sağlık tesisleri kapanmaktadır veya hizmetleri kısıtlanmıştır.**
  - **Kadınlar COVID-19'a maruz kalma korkusuyla veya hareket kısıtlamaları sebebiyle sağlık kurumlarına kaçınmaktadır.**
  - **Tedarik zincirindeki aksaklıklar pek çok yerde gebeliği önleyici araç ve yöntemlerinin mevcudiyetini kısıtlamaktadır ve pek çok gebeliği önleyici yöntem ve aracın en düşük gelirli 10'u aşkın ülkede önümüzdeki 6 ay içinde tükeneceği öngörülmektedir.**
  - **Malzeme sınırlılığı ve eğitilmiş hizmet sağlayıcılara veya klinisyenlere erişimin olmaması kadınların kendi tercih ettikleri gebeliği önleyici yöntemi kullanamaması ihtimalini veya bunun yerine daha az etkili kısa etkili bir yöntem tercih etmesini ya da yöntem kullanımını tamamen bırakması ihtimalini doğurmaktadır.**
- **Düşük ve orta gelirli 114 ülkedeki 47 milyonun üzerinde kadının, sokağa çıkma yasaklarından veya hizmetlerde COVID-19'dan kaynaklanan aksaklıklar nedeniyle, pandeminin 6 aydan daha uzun süre devam etmesi halinde modern doğum kontrol yöntemlerini kullanamayacağı tahmin edilmektedir**
- **Sokağa çıkma yasağının devam ettiği her 3 ay için, yüksek düzeyde hizmet kesintisi olacağı varsayımıyla, en az 2 milyon ya da daha fazla kadın modern doğum kontrol yöntemlerini kullanamayabilir**
- **Sokağa çıkma yasağı 6 ay boyunca devam ederse ve COVID-19 nedeniyle hizmetlerde büyük kesintiler yaşanırsa, istenmeyen gebelik vakalarının 7 milyon kadar daha artması beklenmektedir**

- **İstenmeyen gebeliklerin sayısı sokağa çıkma yasağı devam ettiği ve hizmetteki aksaklıklar uzadığı sürece artacaktır**

COVID-19'un toplumsal cinsiyete dayalı şiddeti sonlandırma çabaları üzerindeki etkisi

- **COVID-19 salgınının toplumsal cinsiyete dayalı şiddeti sonlandırma çabalarını iki şekilde olumsuz etkileyeceği öngörülmektedir:**
  - **Önleme faaliyetlerinin, koruma hizmetlerinin, sosyal hizmetlerin ve bakım hizmetlerinin azalmasına yol açarak**
  - **Şiddet vakalarının görülme sıklığını arttırarak**
- **COVID-19 salgınının 2030 yılına kadar toplumsal cinsiyete dayalı şiddeti sonlandırmaya yönelik kaydedilen ilerlemede üçte bir oranında gerilemeye neden olacağı öngörülmektedir.**
- **Sokağa çıkma yasağı 6 ay boyunca devam ederse, toplumsal cinsiyete dayalı şiddet vakalarına 31 milyon yenisinin eklenmesi beklenmektedir.**
- **Sokağa çıkma yasağının devam ettiği her 3 ay için, toplumsal cinsiyete dayalı şiddet vakalarına 15 milyon daha yenisinin eklenmesi beklenmektedir.**

COVID-19'un kadın sünnetini sonlandırma çabaları üzerindeki etkisi

- **COVID-19'un kadın sünnetini sonlandırma çabaları üzerinde geniş kapsamlı etkisi olabilir.**
- **COVID-19 kaynaklı aksaklıklar yüzünden, 2030 yılına kadar Kadın Sünnetini sonlandırmaya yönelik ilerlemenin 1/3 oranda gerileyeceğini öngörmekteyiz.**
- **Önleme programlarında salgın ile ilişkili yaşanabilecek aksaklıklar nedeniyle, önümüzdeki on yılda, salgın olmasaydı önlenebilecek olan 2 milyon kadın sünneti vakası meydana gelebilir.**

COVID-19'un çocuk yaşta evliliği sonlandırma çabaları üzerindeki etkisi

- **COVID-19, çocuk yaşta evliliği sonlandırma yönündeki planlı çabaları kesintiye uğratacaktır ve geniş kapsamlı ekonomik sonuçlar doğuracaktır.**
- **Tüm bu faktörlerin, salgın olmasaydı 2020-2030 yılları arasında önlenebilecek toplam 13 milyon çocuk yaşta evliliğe yol açacağı beklenmektedir.**

COVID-19 Salgınının Dönüştürücü Sonuçlar Elde Edilmesi Üzerindeki Etkisi

COVID-19 salgını ciddi ölüm ve hastalık oranlarına yol açarak ve sağlık ve sosyo-ekonomik açıdan endişe verici zorluklar doğurarak bir yüzyılda en hızlı büyüyen küresel halk sağlığı krizi olmuştur. Hükümetler virüsün yayılmasını azaltmak için benzeri görülmemiş önlemler alırken, sağlık ve sosyal sistemler artan vaka yükleriyle, tedarik zincirindeki aksaklıklarla, hareket kısıtlamalarıyla ve ekonomik istikrarsızlıkla baş etmeye çalışmaktadır. Bu, sistemlerin halihazırda zayıf olduğu insani yardım gerektiren hassas ortamlarda ve düşük gelirli ülkelerde, salgın hayat kurtaran cinsel sağlık ve üreme sağlığı hizmetlerine erişimi sekteye uğratmaktadır. Ayrıca mevcut toplumsal cinsiyet eşitsizliklerinin ve sosyal eşitsizliklerin şiddetini de arttırmaktadır.

UNFPA, Sürdürülebilir Kalkınma için 2030 Gündeminde ortaya konulan vizyonu ve 17 Sürdürülebilir Kalkınma Amacını (SKA) benimsemektedir. UNFPA ayrıca, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'nin COVID-19'un yıkıcı sosyo-ekonomik etkilerine müdahale etme stratejisine destek olarak bir [Küresel Müdahale Planı](#) hazırlamaktadır. Bu plana göre: 2030 Gündemi tüm insanların sağlığını, haklarını ve onurunu temin etmeyi hedefler ve hedefin elde edilmesi, mevcut küresel sağlık krizi nedeniyle sekteye uğratılmamalıdır. Bu amaçla, UNFPA'nın faaliyetleri yukarıda altı çizilenlerle birlikte şu stratejik önceliklere odaklanmıştır: cinsel sağlık ve üreme sağlığı hizmetlerinin ve sağlık hizmetleri çalışanlarının korunması dahil ilgili tüm müdahalelerin devam ettirilmesi; toplumsal cinsiyete dayalı şiddete müdahale edilmesi ve modern doğum kontrol haplarının ve yöntemlerinin ve üreme sağlığı ile ilgili ürünlerin temin edilmesinin sağlanması.

COVID-19 salgınının UNFPA'nın 2030 yılına kadar elde etmeyi hedeflediği üç dönüştürücü sonuç üzerinde olumsuz etkisi olacaktır: önlenemez anne ölümlerinin sonlandırılması, aile planlaması ihtiyacının karşılanması ve toplumsal cinsiyete dayalı şiddetin ve tüm zararlı uygulamaların sonlandırılması. UNFPA ortakları olan Avenir Health, Johns Hopkins Üniversitesi (ABD) ve Victoria Üniversitesi (Avustralya) ile birlikte salgının etkisine ve bu dönüştürücü hedefler üzerindeki ilgili güçlüklerle yönelik tahminlerde bulunmuştur. Bu çalışma Ocak 2020 tarihinde yayınlanan bir küresel etki ve maliyet analizine dayanmaktadır.

Aile planlaması ihtiyacının karşılanması üzerinde COVID-19'un etkisi

Gönüllü aile planlaması hizmetlerinin tüm kadınlara sunulmasının önemi konusunda küresel uzlaşma sağlanmıştır. Aile planlamasına erişim bir insan hakkı olmasının yanı sıra, aynı zamanda hayatları kurtarmakta ve daha sağlıklı nüfuslar, daha verimli sağlık sistemleri ve daha güçlü ekonomileri teşvik etmektedir. Aile planlaması yöntemlerinin tedarik edilmesinde son 25 yılda pek çok ilerleme kaydedilmiştir ve modern gebeliği önleyici yöntemleri kullanan kadınların sayısı 1990 yılında 470 milyon iken, 2018 yılında 840 milyona çıkarak neredeyse iki kat artmıştır.

Mart 2020'den itibaren, düşük ve orta gelirli 114 ülkede modern gebeliği önleyici yöntemleri kullanan 450 milyon kadın olduğu tahmin edilmektedir. COVID-19 salgını ve sosyal mesafe ve bulaşmayı önlemek için alınan diğer tedbirlerin bu kadınların gebeliği önleyici yöntem kullanmaya devam etme olanaklarını etkileyeceği öngörülmektedir. Bu faktörler daha öncesinde beklenen gebeliği önleyici yöntem kullanımındaki artışları da durdurabilir. Küresel üretim ve tedarik zincirindeki aksamalar da gebeliği önleyici ürünlerin mevcudiyetini azaltabilir. Sağlık tesislerinin kapatılması, aile planlama hizmetleri vermek için tıbbi personelin bulunmaması ve kadınların COVID-19 virüsüne maruz kalma endişesi yüzünden sağlık tesislerine gitmekten kaçınması da kadınların doğum kontrolüne erişimini ve gebeliği önleyici yöntemlerin sürekli kullanımını etkileyecektir.

Avenir Health, farklı sürelerdeki aksaklıkların (örneğin, 3, 6, 9 ve 12 ay) farklı düzeylerde hizmet kesintileriyle (kısa etkili yöntemlere kıyasla gebeliği önleyici iğnelerin tedarikinde daha fazla aksaklığın yaşanması beklenen kamu sektöründe yüzde 5 ile 40 arasında değişen kesinti. Tahminlerin yarısı özel sektöre atfedilmiştir) birlikte, bu kesintilerin etkilerine ilişkin tahminlerde bulunmuştur. Risk azaltma stratejileri olmadan, sağlık hizmetlerinin aksama düzeyine ve bu aksaklıkların süresine bağlı olarak, salgın olmasaydı gebelik önleyici yöntem kullanacak 13 ila 51 milyon kadının gebelik önleyici yöntem kullanamayacağı tahmin edilmektedir (bakınız Tablo 1)

Gebeliği önleyici yöntem kullanımındaki bu azalmanın, 3 aylık asgari düzey aksaklık esas alındığında 325.000 istenmeyen gebelikle sonuçlanması ve 12 ay boyunca yüksek düzey aksaklık yaşanması durumunda 15 milyon istenmeyen gebelik gibi sarsıcı bir boyuta ulaşması beklenmektedir.

Tablo 1

	Modern doğum kontrol yöntemlerini kullanamayan kadınların tahmini sayısı	İstenmeyen gebeliklerin tahmini sayısı
Sağlık hizmetlerinde düşük düzeyde aksaklıklar		
3 ay boyunca sokağa çıkma yasağı	13 milyon	325.000
6 ay boyunca sokağa çıkma yasağı	15 milyon	2 milyon
9 ay boyunca sokağa çıkma yasağı	18 milyon	4 milyon
12 ay boyunca sokağa çıkma yasağı	20 milyon	6 milyon
Sağlık hizmetlerinde orta düzeyde aksaklıklar		
3 ay boyunca sokağa çıkma yasağı	23 milyon	600.000
6 ay boyunca sokağa çıkma yasağı	26 milyon	4 milyon
9 ay boyunca sokağa çıkma yasağı	28 milyon	6 milyon
12 ay boyunca sokağa çıkma yasağı	30 milyon	9 milyon
Sağlık hizmetlerinde yüksek düzeyde aksaklıklar		
3 ay boyunca sokağa çıkma yasağı	44 milyon	1 milyon
6 ay boyunca sokağa çıkma yasağı	47 milyon	7 milyon
9 ay boyunca sokağa çıkma yasağı	49 milyon	11 milyon
12 ay boyunca sokağa çıkma yasağı	51 milyon	15 milyon

COVID-19'un toplumsal cinsiyete dayalı şiddetin sona erdirilmesi çabaları üzerindeki etkisi

Toplumsal cinsiyete dayalı şiddet tüm ülkelerde, ekonomik ve sosyal gruplarda meydana gelmektedir. Toplumsal cinsiyete dayalı şiddet mağdurlarının sağlığı, onuru, güvenliği ve bağımsızlığı zedelenmektedir. Bununla birlikte, toplumsal cinsiyete dayalı şiddeti sona erdirmek için çözümler üretmek ve programlar uygulamak için kullanılan küresel kaynaklar sınırlandırılmıştır.

COVID-19 salgınının toplumsal cinsiyete dayalı şiddeti sona erdirme çabaları üzerindeki etkisini tahmin etmeye yönelik analizler yapan Avenir Health, kaynaklar COVID-19'a ayrıldığı için şiddeti önleme çabalarının yaygınlaştırılmasında gecikme yaşanacağını ve sokağa çıkma yasağı döneminde şiddet vakalarının artacağını öngörmektedir. Önleme programlarının yaygınlaştırılması için yavaş bir başlangıç yapılacağı (2020 ve 2021'de 2 yıllık bir gecikmeyle) ve 2020-2030 döneminin ortasında önleme programlarının hızla genişleyeceği varsayılarak, 2020-2021 döneminde yakın partner şiddeti vakalarının sayısında tahmini 2 milyon artış olması beklenmektedir. Bu da şu demektir: 2030 yılına kadar 200 milyon vaka önlenemeyecek ve bu, toplumsal cinsiyete dayalı şiddeti sona erdirmede yaklaşık üçte bir oranında gerilemeye yol açacaktır.

COVID-19 salgınının şiddet seviyelerini artırması da beklenmektedir. Yakın vadede, evde kalmaya yönelik tedbirlerin ve hareket kısıtlamalarının sonucunda kadınların şiddet eğilimli partnerleri ile kalmaları şiddeti arttıran en büyük faktör olacaktır. Evdeki artan gerilim ve ekonomik stres de bunda rol oynayabilir. Şiddet önleme yardım hatlarına artan sayıda gelen çağrılar ve aile içi istismar ve cinayet vakalarının arttığına ilişkin medya raporları da dahil, hâlihazırda şiddetin görülme sıklığının arttığına dair göstergeler mevcuttur.

Tahminler, şiddetin sokağa çıkma yasağı süresi boyunca yüzde yirmi artması halinde, ortalama 3 aylık sokağa çıkma yasağı için 2020'de yakın partner şiddeti vakalarında 15 milyon artış, ortalama 6 aylık sokağa çıkma yasağı için 31 milyon artış, ortalama 9 aylık sokağa çıkma yasağı için 45 milyon artış ve sokağa çıkma yasağı süresinin ortalama bir yıldan uzun sürmesi halinde 61 milyon artış olacağını göstermektedir.

Bu tahminler küreseldir, 193 BM üye devletini kapsamaktadır ve toplumsal cinsiyete dayalı şiddette rastlanan gerçek vaka sayısının altında raporlamaların yüksek düzeyde oluşunu hesaba katmıştır. Tüm bu tahminlere göre, sokağa çıkma yasağının devam ettiği her 3 ay için toplumsal cinsiyete dayalı şiddet vakalarının sayısı 15 milyon artmaktadır.

Salgın sırasında destek, danışmanlık ve tecavüz sonrası bakım hizmeti sunmak için mevcut olan kaynaklar da sınırlı olacaktır.

COVID-19'un kadın sünnetini sona erdirme çabaları üzerindeki etkisi

Bugün yaşayan tahmini 200 milyon kadın sünnet edilmiştir ve bu, kız çocuklarının sahip olduğu insan haklarına aykırıdır. Çoğunlukla çocuk yaşta, erken ve zorla evliliğin habercisidir. Bu durum genellikle kız çocuğunun eğitimine devam etmesini engeller ve ekonomik olarak ayakta kalma şansını zayıflatır. Kadın sünneti uygulamasının terk edilmesini teşvik eden programlar dünya genelinde başarısını kanıtlamıştır. Artan kentleşme, eğitim ve diğer dinamikler ile birlikte, söz konusu programların 2020 ve 2050 yılları arasında 46,5 milyon kadın sünneti vakasını önlemesi bekleniyordu. Yine de, uygulamanın yaygın olduğu ülkelerdeki nüfus artışı nedeniyle 68 milyon kız çocuğu daha

2015 ve 2030 yılları arasında bu zararlı uygulamanın mağduru olma riskini taşımaktadır.

Ancak, COVID-19, kadın sünnetini ortadan kaldırma programlarının uygulanmasını geciktireceği için durum vahim görünmektedir. Sosyal mesafe kuralı; topluluk güçlendirme programları ve kadın sünnetini terk etme taahhütleri gibi, genellikle grup ortamlarında uygulanan en etkili önleme programlarından bazılarını sekteye uğratmıştır. Ayrıca, ekonomik belirsizlik ve kapanan okullar da kadın sünnetinin görülme sıklığını arttırabilir; fakat bu faktörlerin etkileri üzerine araştırma yapılması gerekmektedir.

Avenir Health salgın öncesinde kadın sünneti önleme programlarının yaygınlaştırılmasının 2020 ve 2030 yılları arasında yaklaşık 5,3 milyon yeni vakanın meydana gelmesini engelleyeceğini öngören tahminler paylaşmıştır. Şu anda ise COVID-19 salgını ve beraberinde getirilen sokağa çıkma yasağı, söz konusu önleme çabalarının yaygınlaştırılmasını geciktirerek ve sağlık programlarının ve sosyal programların kaynaklarını COVID-19'un kontrol altına alınmasına yönelik çalışmalara yönlendirerek bu tahminleri olumsuz şekilde etkileyebilir. Bu faktörler sonucunda pek çok ülkede programların daha geç başladığı (2020 ve 2021'de 2 yıllık bir gecikme esas alınarak) ve dolayısıyla 2030 yılına kadar program kapsama oranlarının daha düşük olacağı varsayılarak, 2020 ve 2030 yılları arasında salgın olmasaydı önlenebilecek 2 milyon kadın sünneti vakasının meydana gelmesi ve bu zararlı uygulamayı sonlandırmaya yönelik ilerlemede yüzde 33 azalmanın olması beklenmektedir.

COVID-19'un çocuk yaşta evliliği sonlandırma çabaları üzerindeki etkisi

COVID-19, çocuk yaşta evliliği azaltmaya ilişkin müdahaleleri, özellikle pek çok ülkede hayata geçirilen sosyal izolasyon tedbiri sonucunda ciddi ölçüde olumsuz olarak etkileyecek gibi görünmektedir. Tüm müdahalelerin eşit derecede olumsuz etkilenmesi beklenmemektedir; ancak, ortalama bir yıllık bir gecikme ihtiyatlı bir tahmin olarak kabul edilebilir.

Araştırmacılar salgın öncesinde, çocuk yaşta evliliği azaltmak için iyi tanımlanmış bir müdahale paketinin geliştirilmesine yönelik hazırlık yapmaktaydı. Bu paketin, hem erken evlilikle ilgili sosyal ve kültürel normları ele alması hem de kız çocuklarını okulda tutması planlanmaktaydı. Paket zamanında hayata geçirilebilseydi, 2020 ve 2030 yılları arasındaki dönemde çocuk yaşta evliliklerin sayısını yaklaşık 60 milyon azaltacaktı. Bu paketin uygulanmasının sadece bir yıl geciktirilmesi, 7,4 milyon çocuk yaşta evlilik vakasının engellenemeyeceği anlamına gelmektedir.

Söz konusu planlanan müdahalelerin etkinliğini ve kapsadığı hedef kitleyi azaltmasının yanı sıra, salgının dünya genelinde ciddi bir ekonomik durgunluğa neden olması beklenmektedir. Bu ekonomik kötü gidişat olasılıkla, çocuk yaşta evliliklerin en yaygın olduğu düşük gelirli ülkelerdeki yoksulluk düzeyleri üzerinde büyük etkiye sahip olacaktır. Yoksulluğun çocuk yaşta evliliğin en önemli nedenlerinden biri olması nedeniyle, olumsuz ekonomik etkilerin savunmasız durumdaki topluluklarda çocuk yaşta evliliklerin oranlarını arttırması beklenmektedir.

Ekonomik etkinin nihai boyutunu şimdiden tahmin etmek imkânsız olsa da, Birleşmiş Milletler Üniversitesi tarafından yayınlanan bir araştırma kişi başına GSYH'deki azalmayı yüzde 5 ila 20 olarak tahmin etmiştir. Kişi başına GSYH azalmasının yüzde 10 olduğu durumda, 2020 ve 2030 yılları arasında tahmini olarak 5,6 milyon daha çocuk yaşta evliliğin gerçekleşmesi öngörülmektedir.

Tüm bu bilgiler ışığında, COVID-19 salgınının toplamda 13 milyon ilave çocuk yaşta evlilik ile sonuçlanacağı tahmin edilmektedir.

Yöntem Hakkında Notlar

COVID-19 salgınının toplumsal cinsiyete dayalı şiddeti sona erdirmeye çabaları üzerindeki etkisini tahmin etmeye yönelik analizler yapan araştırmacılar, şiddeti önleme çabalarının yaygınlaştırılmasında gecikme yaşanacağını ve sokağa çıkma yasağı döneminde şiddet vakalarının artacağını öngörmektedir. Bu tahminlerde, resmi olarak raporlanmadığı bilinen toplumsal cinsiyete dayalı şiddet vakaları göz önünde bulundurulmuştur. Araştırmacılar, raporlanan şiddet oranlarından ziyade, şiddet vakalarının görülme sıklığına yönelik tahminlere odaklanmaktadır.

Salgının gebeliği önleyici (kontraseptif) yöntemlerin kullanımı üzerindeki etkisine ilişkin tahminde bulunmak için araştırmacılar, düşük ve orta gelirli 114 ülkedeki kullanıcıların yüzde 93'ünü kapsayan, salgının tam etkisini gösteren bir dizi senaryo öngörmüştür. Hizmet aksaklığına ilişkin yürütülen varsayımlar (örneğin, hizmet kullanımlarında yüzdelik azalma, Tablo 2) Ebola Virüsü Hastalığının yayıldığı sırada görülen hizmet sunumundaki aksaklıklara ve uzman görüşüne dayanmaktadır.

Şunlar varsayılmıştır: (1) sağlık hizmeti sağlayıcısı ile etkileşime geçilmesinin gerektirdiğinden gebeliği önleyici iğneler aksamanın en çok görüldüğü hizmet alanı olacaktır ve (2) kamu sektörü neredeyse bütün kaynaklarını COVID-19'a ayırdığı için özel sektöre kıyasla daha fazla aksaklık yaşayacaktır. Bu yüzdelikler, yöntem ve sektöre göre modern gebeliği önleyici yöntemkullananlara (Mart 2020 itibariyle) ilişkin tahminlere uygulanmıştır.^{1,2} 3, 6, 9 ve 12 ay boyunca aile planlaması uygulamasının azalması sonucunda istenmeyen gebeliklerin artmasına yönelik tahminler ise kullanıcı başına ortalama 0,3 oranındaki önlenen istenmeyen gebeliklere dayanılarak yürütülmüştür (Tablo 3).

Tablo 2

	Kamu sektörü				Özel sektör			
	Gebeliği önleyici iğneler	Hap	Kondom	Diğer	Gebeliği önleyici iğneler	Hap	Kondom	Diğer
Düşük	%10	%5	%5	%5	%5	%3	%3	%3
Orta	%20	%10	%10	%10	%10	%5	%5	%5
Yüksek	%40	%20	%20	%20	%20	%10	%10	%10

¹ RHSC'nin (Üreme Sağlığı Tedarik Koalisyonu) 2019 yılındaki Emtia Farkı Analizine dayanarak Mart 2020 itibariyle kullanıcılara yönelik tahminler geliştirmek için aylık öngörülere dönüştürülen yıllık veriler

² Mevcut uzun etkili ve kalıcı yöntem kullanıcılarının, tercih ettikleri yöntemleri hizmet kesintisi/tedarik zinciri aksaklıkları süresince de kullanmaya devam ettikleri varsayılmıştır (uzun etkili reversibl (tersinir) kontraseptif takma ve çıkarma hizmetine erişim kısıtlı olduğu için)

Tablo 3

	Kullanıcı başına önlenen istenmeyen gebelik (ortalama)
3 ay boyunca sokağa çıkma yasağı	0,025
6 ay boyunca sokağa çıkma yasağı	0,15
9 ay boyunca sokağa çıkma yasağı	0,225
12 ay boyunca sokağa çıkma yasağı	0,3

Salgının kadın sünneti üzerindeki etkisini tahmin etmek için araştırmacılar, kadın sünnetini 2030 yılına kadar ortadan kaldırmanın maliyetine ilişkin yakın geçmişte yürütülen [analiz](#) esasında öngöründe bulunmuştur. Bu analizde, kadın sünneti vakalarının görülme sıklığının yüksek olduğu ve bu zararlı uygulamanın çoğunluk tarafından onaylandığı 31 ülkedeki tüm topluluklara, onları bu uygulamayı terk etmeye teşvik etmek için doğrudan veya dolaylı güçlendirme programları aracılığı ile ulaşıldığı varsayılmıştır. Bu dönüştürücü sonuca yönelik kaydedilen ilerlemeye ilişkin yapılan analizde, araştırmacılar salgın öncesinde kadın sünneti önleme programlarının yaygınlaştırılmasının 2020 ve 2030 yılları arasında yaklaşık 5 milyon yeni vakanın meydana gelmesini engelleyeceğini öngören tahminler paylaşmıştır. Şu anda ise COVID-19 salgını ve beraberinde getirilen sokağa çıkma yasağı söz konusu önleme çabalarının yaygınlaştırılmasını geciktirerek ve sağlık programlarının ve sosyal programların kaynaklarını COVID-19'un kontrol altına alınmasına yönelik çalışmalara yönlendirerek bu tahminleri olumsuz şekilde etkileyebilir. Durum böyleyken, kadın sünneti önleme programlarının başlangıcında COVID-19 sebebiyle 2020 ve 2021 yıllarını kapsayan iki yıllık bir gecikme olacağı varsayılmıştır. Bu da 2020 ve 2021 yılları arasındaki dönem için beklenen kazanımları azaltmaktadır.

Salgının çocuk yaşta evlilikler üzerindeki etkisini tahmin etmek için araştırmacılar iki etki üzerinde durmuştur: müdahale paketinin uygulanmasında gecikme ve ekonomik etkiler. Müdahalelerin uygulanmasındaki gecikme; eğitim-öğretim programlarını yürütmek için gereken teknik personel sayısının azalmasına neden olacak sosyal mesafe gereklilikleri ve yurt içi ve uluslararası seyahat kısıtlamaları gibi bir dizi nedene bağlamaktadır. Bu etkiler, müdahalelerin niteliğine ve içeriğine göre değişebilir. Örneğin, okulların fiziki olarak inşa edilmesi salgından daha az etkilenirken, yaşam becerileri eğitiminin uygulanması ciddi oranda gecikebilir. Araştırmacılar tüm programlarda ve müdahalelerde ortalama bir yıllık bir gecikme olacağını varsaymıştır.

Araştırmacılar ayrıca salgının düşük gelirli ülkeler üzerindeki tahmin edilen etkisi hakkındaki mevcut yorumları ele alan genel bir literatür değerlendirmesi yapmıştır. Sumner ve ark.³ kişi başına GSYH'nin azalmasına ilişkin üç farklı senaryo için büyük bölgelere göre yoksulluk tahminleri sunmuştur: yüzde 5, yüzde 10 ve yüzde 20. Orta değer olan yüzde 10'unun yer aldığı senaryoda, küresel nüfusun yaklaşık yüzde 50'sini temsil ettiği tahmin edilen yoksul kesimin sayısında yüzde 7 oranında artış (Dünya Bankası tahminleri) öngörülmüştür.

Bu ekonomik kötü gidişat olasılıkla, çocuk yaşta evliliklerin en yaygın olduğu düşük gelirli ülkelerdeki yoksulluk düzeyleri üzerinde büyük etkiye sahip olacaktır. Yoksulluk, çocuk yaşta evliliğin en önemli etmenlerinden biridir. Çocuk yaşta evlilik, Yoksul aileler için kendilerine bağımlı kız çocuklarının yükünü hafifletmenin yollarından birini temsil eder. Dolayısıyla yoksulluğun çocuk yaşta evliliğin yaygınlığı üzerinde ciddi etkisi olacağı öngörülmektedir.

Paul,⁴ aile gelirinin, daha yoksul beşte birlik kesimde çocuk yaşta evlilikler üzerinde yüzde 32 oranında etkisi olduğunu ve daha zengin beşte birlik kesimde yüzde 5 oranında etkisi olduğunu gösteren bir ekonometri çalışması yürütmüştür. Araştırmacılar nüfusun yarısında yoksulluğun yüzde 7 oranında artmasının aynı dilimde çocuk yaşta evliliği yüzde 2,2 oranında arttıracığını tahmin ederken, daha zengin dilimiçin, kişi başı gelirde yüzde 10 azalmanın muhtemelen yüzde 0,5 oranında bir etkisi olacağını tahmin etmiştir. Bu tahminlere dayanarak, nüfus genelinde çocuk yaşta evlilik oranının ortalama yüzde 1,4 artması beklenmektedir.

Bu ara dönem notu salgın koşulları hızla değişirken yayınlanan ön verileri içermektedir. Daha fazla bilgi geldikçe güncellemeler yapılacaktır ve veriler daha da iyileştirilecektir. Ayrıca, COVID-19 salgınının anne ölümleri üzerindeki etkisine ilişkin tahminler de sonraki ara dönem notunda açıklanacaktır.

---

³ Sumner, Andy, Chris Hoy ve Eduardo Ortiz-Juarez. COVID-19'un Küresel Yoksulluk üzerindeki Etkisine İlişkin Tahminler, WIDER Ön Raporu 2020/43 Helsinki: UNU-WIDER, 2020.

⁴ Paul, Pintu, 2019. "Hindistan'da eğitimin ve yoksulluğun kız çocuğu evliliklerinin yaygınlığı üzerine etkisi: Bölge düzeyinde bir analiz," Çocuk ve Gençlik Hizmetleri İncelemesi, Elsevier, cilt 100 (C), sayfa 16-21.